

Drengen til fots fra Storerikvollen til byen

Av Kjell Håkon Lydersen

Tjenesta som dreng var over for denne gang, og jeg skulle hjem til byen. Jeg hadde bestemt meg for å gå fra Storerikvollen til Trondheim. En var da vel i form etter sommeren i fjellet!

Men før jeg forteller om min vandring hjemover over fjell og daler, kan jeg si litt om det jeg hadde gjort meg ferdig med for denne gang – en drengs hverdag inne i Sylan.

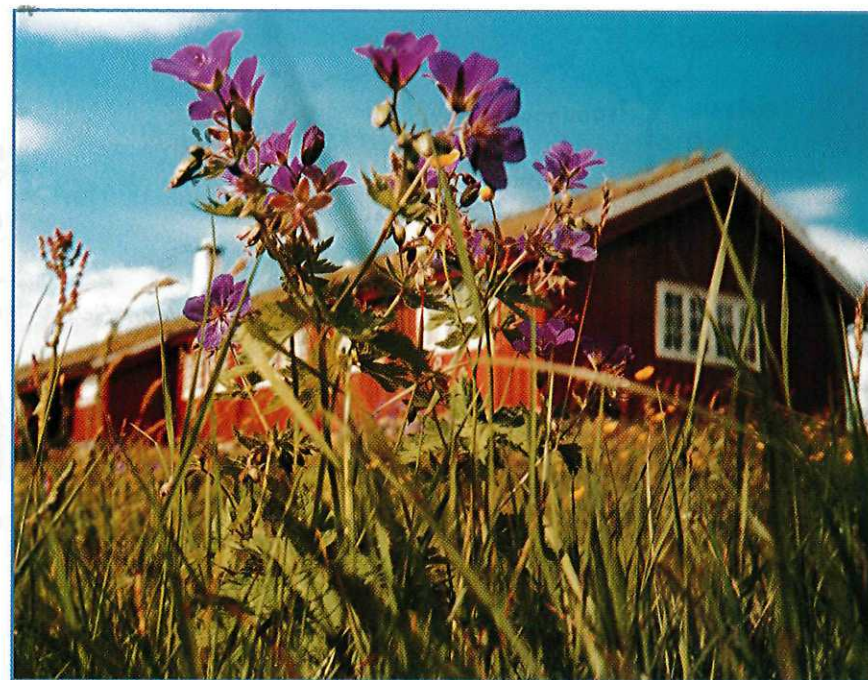
På hytta jobber vi sammen som et lag. Dette laget består i sesongen av vertinna vår, en kokk, fire tauser og drengen. Som støttespiller har vi tilsynet vårt. Som oftest kan noen dager være like når det dreier seg om dagens gjøremål. Alt dette er avhengig av været i fjellet. For min del begynner arbeidsdagen som oftest klokka seks om morgenen, med oppfyring av ovner og fyrkjelen i kjelleren. For varmtvann går det mye av. Om vinteren kan det selvsagt bli en god del snømåking før dører og vinduer kan åpnes. Det har jeg følt på kroppen under vintersesongen 1997! Jeg må si det slik: det var en kamp mot naturkreftene jeg aldri kommer til å glemme –. I tillegg kommer vedlikehold av hytta om sommeren. Også vedhogst må en være med på, for det går med mye brensel under en hel sesong, 12 til 14 favner. Nevenyttig må du være. Vi har dieselaggregat og dette krever sitt. Man må kunne litt mekanikk.

Av kjøkkentjeneste må jeg nevne at det er drengens oppgave å være med å røre rømmegrøten hver lørdag. Også koppvasken må en trå til og ta del i av og til. Med 80 til bords med tre-retters middag blir den jobben ganske formidabel og må fordeles på flest mulig. Så arbeidsdagen kan gå langt ut i de sene kveldstimer. Og jeg hilser hver søndag morgen til flagget vårt, som jeg heiser presis klokka åtte. Praktfullt å se hvordan det vaier med Sylmassivet i bakgrunnen!

Til fjells?

Etter at jeg hadde jobbet vintersesongen 1997 og 1998 som dreng på Storerikvollen, fikk jeg tilbudet om sommersesongen 1998, men takket nei.

Jeg innrømmer her at var sterkt i tvil. For innerst inne trakk mine tanker til fjellet og den lange vandringen jeg hadde planlagt i begynnelsen av august: fra Stugudalen til Stod ved Snåsavannet, hvor forøvrig vertinna vår på Storerikvollen de siste år, Sigrid Gulbrandsen, har sitt barndomshjem. Mine tanker jaget fram og tilbake, hva skulle jeg gjøre? Skulle jeg tilbringe sommeren fram til august bak en trikkespak eller et drosjeratt? Nei, jeg ombestemte meg etter noen dager, for det er fjellivet og villmarkslivet jeg liker. Det er livet mitt det.

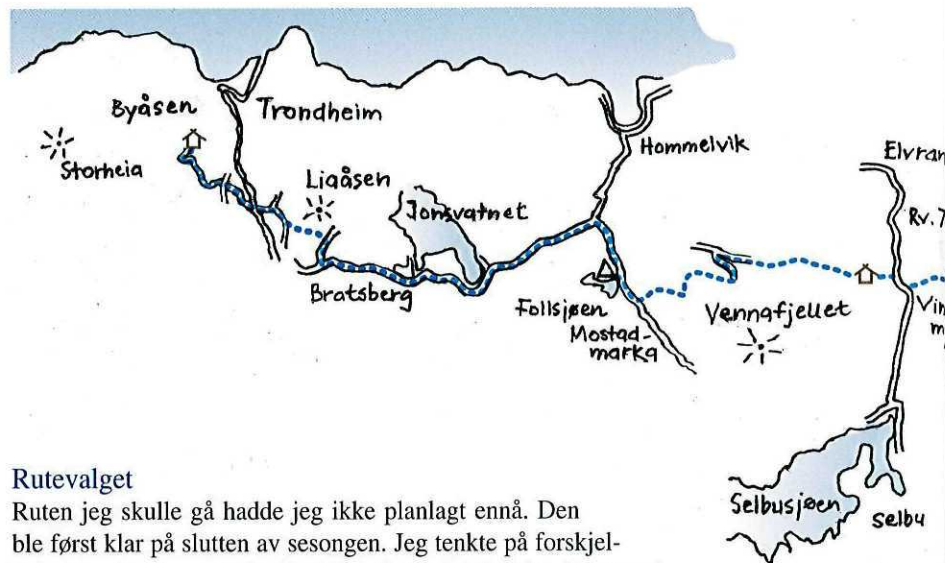

Sommer på Storerikvollen.

Foto Kjell Håkon Lydersen

Det var da tanken slo ned i meg: hvorfor ikke ta en lengre vandring etter sesongslutt, jeg kunne jo gå hjem til Trondheim. Dette kunne bli en toptur og en utfordring, tenkte jeg. Men var drengjobben ledig fortsatt? Jeg måtte snakke med noen fort, selv om det var en sen fredagskveld. Jeg ringte tilsynet Thor Risan, som jeg forøvrig visste var på Storerikvollen denne helga for å foreta noe vedlikehold før sesongstart. Jeg må innrømme, det å få tilliten å kunne jobbe som dreng på Storerikvollen og for Trondhjems Turistforening, det er stort det. Her opplever du nye utfordringer hver dag, likeså treffer du mange nye mennesker daglig. Det er jo derfor vi er her: for å glede vandrerne, gi dem mat, varme og trygghet, slik skal de føle det. Da kommer de igjen.

Jobben sto fortsatt ledig, så etter et møte med turistforeningen var sommerjobben sikret. Jeg fikk drengjobben og gleden var stor. Sesongen nærmet seg, og den 26. juni bar det til fjells igjen. Med ved avreisen fra Trondheim fulgte alt det utstyret jeg trengte på vandringen hjem til byen ved sesongslutt den 13. september.

Rutevalget

Ruten jeg skulle gå hadde jeg ikke planlagt ennå. Den ble først klar på slutten av sesongen. Jeg tenkte på forskjellige ruter, blant annet Pilgrimsleden fra Tydal til Saksvikkorsen i Malvik. Men den ruten jeg til slutt kom frem til, var følgende: Fra Storerikvollen via Ramsjøhytta, Schulzhytta, Prestøyhytta og Kvitfjellhytta til Vinsmyra, videre riksvei 705 mot Stjørdal ca. 2 km., så rett gjennom Leksdal statsalmenning, via Jøssåsen Landsby til Mostadmarka, videre via Jervan ved Jonsvannet, Bratsberg, Liaåsen, Bjørkmyr, øvre Leirfoss, Selsbakk gjennom Kystad gård, Kyvannet og hjem. Jeg regnet med å bruke sju dager på turen, distansen var et sted mellom 140 og 150 km.

Sekken veide 23 kg. Og utstyret var ikke av nyere dato. Det kom til å kreve sin mann, men jeg liker litt sjølpining. Høstværet i Sylan ble godt, med store rypekull. Så var dagen kommet som jeg hadde gledet meg til, den 13. september. Men med den kom også styggværet, regnbyger kom og gikk, og tåken lå langt ned over Blååkleppen. Hva skulle jeg gjøre, skulle jeg vente en dag og håpe på bedre vær? Nei, jeg bestemte meg og kl. 11 presis la jeg ut på min første dagsetappe

Mot Ramsjøen i styggvær

Ramsjøhytta var målet, og jeg gikk opp og forbi Garkleppetjørna mellom Øyfjellet og Garkleppen; dette var en lei jeg tidligere ikke hadde gått. På stien til Sankåvika passerte jeg noen rypejegere. De hadde fått tak i noen ryer, kanskje var det de siste ryper som hadde boltret seg og gitt oss så mye glede rundt Storerikvollen i sommer? Det regnet kraftig med sluddbyger i luften da jeg passerte Garkleppetjørna. Jeg kjente

det begynte å trenge gjennom og jeg begynte å bli kald på hendene. Men det var jo ikke så farlig, for jeg så jo Fongen i det fjerne, tenkte jeg.

Men jeg gikk dessverre på feil side av vannet. For nå fikk jeg plutselig se at jeg var på villspor. Det var ikke Fongen jeg så, men hvilken fjelltopp kunne det være? Jeg satte meg ned bak en stein i ly av været som raste, sjekket kart og kompasskursen. Det var Røkleppen jeg så, å nei! Nå satte jeg opp farten raka veien og ned Kranklia til veien. Her tok jeg min første rast, og da var faktisk ettermiddagen kommet. Resten av turen frem til Ramsjøhytta gikk greit. Men det hadde kostet de 6 km jeg hadde gått feil. For jeg var ikke fremme på Ramsjøhytta før om kvelden. Gjennomvåt var jeg også da jeg

Kart Erik Stabell

Hyggelig vertskap på Schulzhytta, Gunvor og Mons Flønes. Foto Kjell Håkon Lydersen

låste meg inn i hytta. For her var det ingen, jeg ble alene den første natta. Vel inne skiftet jeg til tørre klær, fyrte opp i begge ovnene og hengte alle mine gjennomvåte klær til tørk, likeså marsjstøvlene mine.

Etterpå smakte det med en god middag og jeg krøp til køys ved 22-tiden. Men om natta våknet jeg av at jeg holdt på å bli forkjølet. Det var feber på gang, jeg var rett og slett urven i kroppen.

Neste gang jeg våknet var det morgen. Sola skinte, Fongen spilte seg i Ramsjøen og drengen følte seg helt pigg. Det var skjønt, hvilken strålende dag som sto foran meg! I det jeg forlot hytta gikk tankene mine tilbake til august '97, sist jeg overnattet her. Da var det også en like strålende morgen jeg våknet til, da jeg satte meg til kjøkkenbordet og opplevde å se de praktfulle storlomene som dykket etter mat.

Vertskapet på Schulzhytta

Nå var jeg på vandring igjen, og det var dag to som sto foran meg, med Schulzhytta

som mål. Jeg gikk opp et stort rypekull i det jeg passerer Ramsjøen; heldigvis er det noen ryper igjen i fjellet, tenkte jeg.

Etter å ha passert Ramskaret rastet jeg ved en middels stor bekk ca. 3 km nedover i dalen. Under Sauvfjellet tok jeg meg en liten blund. Da jeg våknet, bestemte jeg meg for å gå rett opp og på skrå et godt stykke under toppen av Sauvfjellet, slik at jeg kom inn på den merke ruta ved nedstigningen til Schulzhytta. Dette var et brukbart alternativ, istedenfor å følge dalen som var så bløt. Kjempeutsikt fikk jeg også. Jeg så til og med røyken fra pipa på hytta, så det måtte være folk til stede – jegere, tenkte jeg.

Det var imidlertid vertskapet Flønes, Gunvor og Mons, jeg ble mottatt av, idet jeg ankom hytta. Det var bare de to som var her nå, jegerne hadde reist dagen før, sa de. Sesongen var over også på Schulzhytta, men vertskapet hadde blitt igjen en dag for å få den siste vinterveden under tak. Det var dette de holdt på med da jeg kom til hytta. Noen ryper hang også i vedskjulet, for Mons er en ivrig jeger.

Det ble en trivelig kveld, jeg fikk også en god middag med hjemmelaget rabarbragrøt.

Den knallrøde fargen på rypebærlyngen kan stå som symbol på alt det blodslitet som er nedlagt gjennom generasjoner i kvernsteinbruddene. Foto Kjell Håkon Lydersen

I godvær mot Prestøyhytta

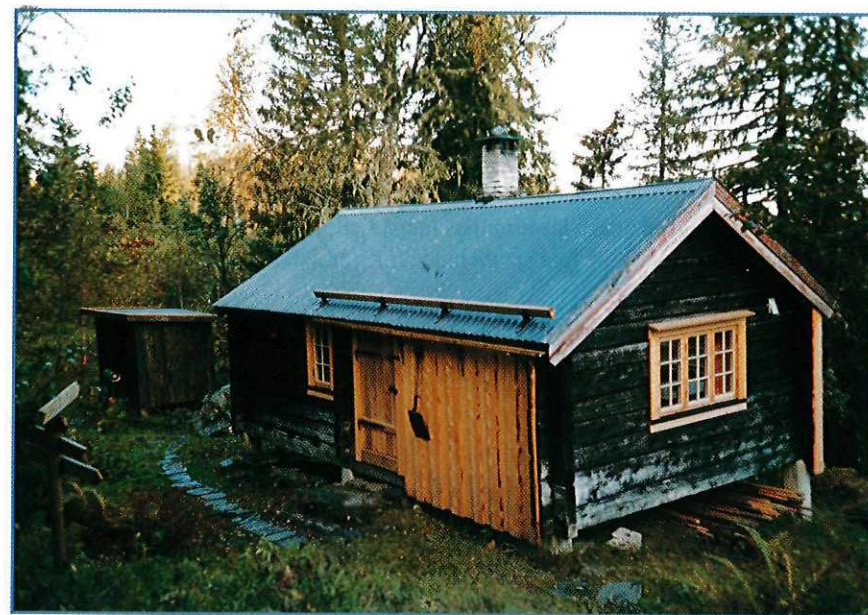
Så var tredje dagen kommet, og målet var Prestøyhytta. Gunvor Flønes og jeg gikk et stykke sammen før vi skilte lag. Hun skulle gå ned til Hoemskjølen (Blekåa) og Mons skulle komme etter. Han måtte fikse noe regnskap først. «Men jeg blir fort tatt igjen,» sa hun. Været i dag var også strålende, ikke en sky å se, og det var svært varmt. Så jeg la meg ned etter ca. 1,5 times vandring for å nyte utsikten mot Fagermoa. Det var stille, bare vinden rusket lett i håret. Nå hadde jeg det godt, jeg var fri; fjellet og jeg smeltet sammen –. Da jeg kom til kvernsteinbruddene i Høyfjellet tok jeg meg god tid. Det var bare fascinerende å være her og la tankene fly tilbake i tiden. Det var ingen her nå, bare en vandrør på vei hjemover. Rypebærlyngen med den knallrøde fargen kan stå som tegn og symbol på alt det blodslitet som er nedlagt her gjennom generasjoner.

Etter at jeg passerte Stubbvollen ved Øyelva la jeg kursen på skrå opp Gråfjellet mot Prestøyhytta. Her gikk jeg meg på en meget gammel merkestein med TT sitt merke på. Det var ingen merker etter sti i nærheten, alt var gjengrodd. Vel fremme på Prestøyhytta slappet jeg godt av etter en lang dagsmarsj. Her var kommet noe nytt siden sist jeg var her i 1994. Hytta var påbygd, men den nye delen var ennå ikke tatt i bruk. Det sto igjen noen finesser innvendig.

Fuktig dag mot Kvitfjellhytta

Fjerde dagen våknet jeg til tett tåke og yr. Denne dagen var målet Kvitfjellhytta etter ei natt alene. Ville jeg treffe noen vandrere i dag? For jeg hadde faktisk ikke truffet noen til nå, tenkte jeg i det jeg forlot hytta. Jeg hadde ikke før tenkt tanken før en jeger med hund dukket ut av tåkehavet. Han hadde startet tidlig fra Vekta, sa han. Det ble en svært fuktig dag med tungt myrterreng å vandre i. Men tåka hadde lettet i det jeg passerte restene av den gamle fløterdammen ved Langlivollen. Nå kjente jeg igjen hvor det brant i skuldrene. For sekken jeg bar på, den var tung og den hadde smale skulderreimer. Mons Flønes hadde veid den, så vekta visste jeg. Men jeg måtte bare videre. Bomullsteltet jeg hadde med, skulle gjøre sin nytte senere. Nå var jeg i nærheten av Kvitfjellhytta, og jeg kjente den herlige lukten av brent fjellbjørk. Alt tydet på at det var folk i hytta.

Jeg slapp å låse meg inn, for døra sto åpen. Varmt og godt i hytta var det også, men det var ingen der. Plutselig kom det en kar ruslende ut av skogen. Det var tilsynet. Han hadde vært her noen dager nå, fortalte han meg. Også han hadde nettopp fått den tørka vinterveden i hus. Det ble en trivelig kveld. Men jeg krøp til køys ved 22-tiden, for en ny dag og nye utfordringer ventet på meg. Så jeg måtte være utvilt til neste dag. Tilsynet ble sittende oppe og lytte til en fotballkamp idet jeg sovnet.

Hytta til Lånke fjellstyre i Leksdal statsalmenning er fra 1919. Jeg overnattet i uthuset.

Foto Kjell Håkon Lydersen

Midt på natta våknet jeg av at det plaskregnet på taket, været var likedan om morgenen også, så jeg bestemte meg for å ta en hviledag. Jeg fikk se været an, tenkte jeg. For jeg skulle jo gå til Vinsmyra i dag og derfra etter kart og kompasskurs innover i Leksdal statsallmenning. Dagens etappe var ca. 22 km.

Klokka var blitt 10 på formiddagen da jeg bestemte meg for å gå likevel, for nå hadde det verste regnværet gitt seg. Det gikk bare noen kraftige regnbyger av og til. Så var jeg i siget igjen. Da jeg passerte over Ertsgårdsfjellet fikk jeg meg noen kraftige regnbyger rett imot. Vel fremme ved Elvervollen skinte sola og livet var igjen bare herlig.

I terrenget mot Mostadmarka

Etter en rast på Vinsmyra var jeg i tvil om hva jeg skulle gjøre. Skulle jeg slå leir for natten her eller fortsette? Klokka var alt blitt 19.30 og jeg hadde ca. 5 km igjen av dagsetappen hvis jeg skulle følge skjemaet.

Det ble til at jeg fortsatte og gikk ca. 2 km nedover riksvei 705 forbi Kleivvollen, hvoretter jeg skulle ta av og følge en sti innover Leksdal statsalmenning til ei hytte. Men jeg fant ingen sti, den var rett og slett grodd igjen. Jeg snudde og gikk tilbake til Kleivvollen.

Her så jeg et skilt som fortalte at Lånke fjellstyre har ei hytte 3 km innpå fjellet. Jeg sjekket kart og kompasskurs, og det stemte. Nå la jeg i vei. Terrenget steg betraktelig etter hvert som jeg beveget meg mot målet idet mørket senket seg. Endelig var jeg fremme ved hytta. Men jeg var ikke lysten på å slå opp teltet nå. Bakken var klissvåt, og jeg var sliten og gjennomvåt slik som jeg hadde gått på. I tillegg var det blitt mørkt.

Jeg sjekket hytta om den sto åpen. Men nei, den var godt låst, det samme var uthuset. Jeg tenkte hva er vitsen med å låse et uthus innpå fjellet? Tenker ikke Lånke fjellstyre at folk kan komme i nød? Og hva var de redde for; var det de gamle malingsspannene uthuset inneholdt? Jeg bare spør.

Det var da tanken slo ned i meg. For i sekken hadde jeg min Leatherman, som jeg forøvrig hadde kjøpt i Midt-Østen i min tid som FN-soldat, nå kom den godt til nytte. Uthuset var låst med hengelås, men beslaget var montert feil vei slik at skruene var synlige. Disse skrudde jeg ut. Vel inne hengte jeg min Mag-lite-lykt i taket, ryddet unna gamle malingsspann, skiftet om og pakket marsjstøvlene fulle av avisepapir, like så sokkene.

I sidelomma på sekken hadde jeg med noe godt som jeg hadde spart på siden jeg startet turen fra Storerikvollen, og dette skulle jeg nyte nå. Jeg la utover på gulvet gamle aviser som befant seg i uthuset, likeså liggeunderlaget og soveposen. Så tok jeg det gode jeg hadde båret så lenge på. Og det varmet en sliten kropp. Så la jeg meg ned og ble borte i det regnet høljert ned igjen.

Det ble en iskald natt der inne i uthuset. Neste morgen sto jeg opp svært tidlig, ryddet opp etter meg, og skrudde i alle skruene. Jeg forlot stedet kl. 8. Nå var finværet igjen kommet. Sola skinte, og humøret var på topp. I dag, min femte vandringsdag, skulle jeg gå til Mostadmarka. Gresset på bakken var rimfrosset i løpet av natta, og det var en trolsk stemning i terrenget. Alt var stille, og mye elgtråkk var å se. Etter 2 km var det frokostrast ved Værnestjønnen, det smakte med nykokt kaffe.

Nå gjensto ca. 4 km i terrenget før jeg nådde Vikvollen, en meget gammel og nedlagt setervoll uten bygninger midt inne i marka. Jeg fant omsider en voll langt inne i skogen. Det sto en merkestaure der, men navneskiltet var borte. Jo heldigvis, der ved foten av merkestauren skimtet jeg noe i gresset. Det var navneplaten som lå med baksiden opp. Vikvollen stod det, da jeg snudde det rundt. Hipp hurra! nå ble jeg glad. Jeg var på rett vei, for like nedenfor i skogen lå skogsbilveien jeg skulle følge et stykke videre.

Nå var jeg endelig på veien igjen. Den fulgte jeg forbi Gottesfossen og Heimgruva til enden ved Storvollmyra. Så tok jeg ut kompasskursen til Jøssåsen Landsby. Jeg skulle overbringe hilsninger fra søskenbarnet til vertinna vår, Sigrid. Hun var forøvrig tilstede sammen med Sigrid på Storerikvollen den dagen jeg startet turen. Hun er opp-

Utsikt fra Vennåsen mot Jøssåsen Landsby.

Foto Kjell Håkon Lydersen

vokst på Jøssåsen. Det var hennes bror som eide gården og som ga den bort for mange år siden til det formålet den i dag brukes til. I tillegg er det reist mange nye bygninger på stedet i denne forbindelse. Før jeg kom til Jøssåsen passerte jeg også en annen gammel setervoll som lå gjemt inne i skogen, Storvollen. Jeg var også en tur på toppen av en kolle som hette Vennåsen. Det var en praktfull utsikt derfra. Tyttebæra sto blodrød, å hvor godt det smakte!

Etter at jeg hadde overbrakt hilsninger, kom jeg til Samvirkelaget i Mostadmarka nøyaktig kl. 17.55. Butikken stengte kl. 18.00, så det var på håret. Nå skulle jeg proviantere. Dette hadde jeg planlagt fra starten, og jeg var nå tom for mat. Jeg provianterte rikelig, for nå trengte kroppen min næring, også til min siste dagsmarsj som kom til å gå over 3,5 – 4 mil.

Siste natt i telt

Nå satte jeg meg ned i buss-skuret utenfor butikken og fyrte opp primusen. Jeg skal si det smakte med en god middag. Mye annet godt stappet jeg i meg også. Så ruslet jeg videre til Follsjoen og Langneset hvor jeg forøvrig skulle tilbringe den siste natta på

turen, i telt. Vel fremme fant jeg meg en fin teltplass, langt ute på neset under noen store furutrær. Det var en praktfull kveld. Om natta hadde jeg besøk av reven som skreik noen ord til meg. Det satte jeg stor pris på. For det var ikke mye vilt jeg hadde sett eller hørt røsten av på min lange vandring, bortsett fra noen ryer og en stor tiur ved Vikvollen.

Så var siste dag på vandringen kommet, den 19. september. Strålende vær i dag også. Jeg fulgte veien nordover forbi gamle Mostadmark Jernverk og vestover til Øvre Jervan og videre langs sørsiden av Jonsvannet. Det sved skikkelig under føttene idet jeg begynte på den siste stigningen fra Jonsvannet og innover i skogen. Jeg nærmet meg Bratsberg nå. Her oppe på toppen av bakken og midt på veien sto skogens konge. Det var et flott skue.

Jeg tok av veien mot nord ved Bratsberg kirke forbi Bratsberg idrettsanlegg. For nå hadde jeg bestemt meg for å hilse på en kar jeg ikke hadde truffet på 20 år. Jeg jobbet sammen med ham den gangen jeg drev skogshogst og kjørte lastebil for en Anders Flå

Kveld ved Follsjøen, siste overnatting på turen. Foto Kjell Håkon Lydersen

Endelig hjemme. Foto Kjell Håkon Lydersen

i Lia Søndre. På gården traff jeg han hjemme, og det ble et hjertelig gjensyn. Senere gikk jeg over skogen, sør for Liaåsen og kom Lia Pukkverk og fulgte veien til Bjørkmyr. Her tok jeg av og gikk over Øvre Leirfoss.

Så tok jeg videre ned til Nedre Leirfoss, fulgte Turistveien, tok den gamle E6-traseen under motorveien, passerte over autovernet og gikk rett ned gjennom skogen til parkeringsplassen til Prøven bil. Deretter gikk jeg opp forbi Selsbakk fabrikk, gjennom Kystad gård, opp Arne Garborgs vei, forbi Kyvannet stasjon, fulgte så Sigrid Johansens vei til Gamle Lianvei og Pilegrimsleden helt hjem til der jeg bor i Gamle Oslovei. Jeg var hjemme om kvelden den 19. september kl. 20.05.

En stor opplevelse

Turen var en stor opplevelse for meg som jeg aldri kommer til å glemme. Jeg hadde varierende vær, utstyret var litt for dårlig og sekken var litt i tyngste laget. Ellers forbauset det meg at det var så lite folk å se. Ja, jeg traff faktisk ingen mellom hyttene, heller ingen gjennom Leksdal statsalmenning. Og det var svært lite vilt å se. På turen over tok jeg ut en 36 bilders film. Så det ble noen flotte bilder som kan illustrere denne turbeskrivelsen.